

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра конституційного права та теоретико-правових дисциплін

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ АУДИТОРНОЇ
ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ У СФЕРІ ПРАВА»**

**здобувачами другого (магістерського) рівня
вищої освіти спеціальності 081 «Право»**

Біла Церква
2023

УДК 340.12

Затверджено науково-методичною комісією
Білоцерківського національного аграрного університету
(Протокол №б від «13__»_02__2023 р.)

Розробник: **Н.І. Бровко**, д.ю.н, професор кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін Білоцерківського національного аграрного університету

Бровко Н.І. Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень у сфері права» здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» – Біла Церква: БНАУ, 2023. – 39с.

Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень у сфері права» призначені для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право». Метою публікації є формування знань здобувачів з «Методології та організації наукових досліджень у сфері права», ознайомлення із сучасними методологічними проблемами науки, основними етапами наукового пошуку, методами наукового дослідження у сфері права та оволодіння уміннями здійснювати наукові дослідження у сфері права. Структура публікації передбачає комплексний і диференційований підхід до вивчення здобувачами запропонованих тем як самостійно, так і під керівництвом викладача та містить зміст, контент змістових модулів, завдання для підготовки та контролю вивченого.

Рецензент: **С.І. Сімакова**, к.ю.н., доцент кафедри публічно-правових дисциплін Білоцерківського національного аграрного університету.

©Н.І. Бровко, 2023

ПЕРЕДМОВА

Від вищої юридичної освіти сьогодні вимагаються фундаментальні зміни у її наданні, зокрема студентоцентризований підхід до навчання, що включає гнучкі навчальні траєкторії та визнання компетентностей, набутих в межах освітніх програм.

Методичні вказівки складаються зі вступу, де студенти ознайомлюються з метою, завданням дисципліни, компетентностями, що зазначені в освітній програмі спеціальності 081 – «Право», результатами навчання дисципліни; містять перелік питань, що виносяться на опрацювання, контрольні питання та завдання для самостійної роботи.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування знань здобувачів із сучасними методологічними проблемами науки, основними етапами наукового пошуку, методами наукового дослідження у сфері права та оволодіння вміннями здійснювати наукові дослідження у сфері права.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: ознайомлення з основами наукознавства та методологією наукових досліджень; набуття практичних навичок застосування загальнонаукових та спеціально-юридичних методів у науково-правових дослідженнях; формування навичок організації процесу наукового дослідження; розвиток умінь роботи з джерелами інформації у процесі наукового дослідження; формування готовності до науково-дослідної роботи, стимулювання пошукової активності, прагнення до творчого пошуку.

Вивчення дисципліни знаходиться у контексті оволодіння наступними компетентностями відповідно до зазначених в освітній програмі за спеціальністю 081 – Право:

інтегральна	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі права, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог
загальні	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
	ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
	ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
	ЗК10. Здатність розробляти проекти та управляти ними.
фахові	СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.
	СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.
	СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Очікувані результати навчання з дисципліни за спеціальністю «Право» та методи їхнього оцінювання відповідно до освітньо-професійної програми представлені у наступній таблиці:

Символ результатів навчання за спеціальністю «Право» відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни
PH 3	<i>PH 3.</i> Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.
PH 4.	<i>PH 4</i> Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.
PH 6	<i>PH 6</i> Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.
PH 7	<i>PH 7.</i> Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання
PH 8	<i>PH 8</i> Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

1. КОНТЕНТ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

Вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень у сфері права» починається з I семестру п'ятого курсу та складається з 2 змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Теоретичні і методологічні основи наукового дослідження

Тема 1. Наука як форма суспільної свідомості. Наукові знання у сфері екологізації.

Topic 2. Concept of scientific research

Topic 3. The essence, features and types of scientific research

Тема 4. Методологія наукового дослідження

Тема 5. Методологічні підходи у вивченні наукових явищ

Змістовний модуль II. Організація та методика наукового дослідження

Тема 6. Планування наукового дослідження

Тема 7. Теоретичні методи наукового дослідження

Тема 8. Емпіричні методи соціальних досліджень

Тема 9. Науковий експеримент

Тема 10. Застосування методів математичної статистики у науковому дослідженні

Тема 11. Обґрунтування наукового дослідження та оформлення його результатів

2. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь о го	у тому числі					усь о го	у тому числі				
		л	сз	ла б	інд	ср		л	сз	ла б	інд	ср
Змістовий модуль 1. Теоретичні і методологічні основи наукового дослідження												
Тема 1. Наука як форма суспільної свідомості. Наукові знання у сфері екологізації.	3	1	2									
Topic 2. Concept of scientific research	5	1	2			2						
Topic 3. The essence, features and types of scientific research	3	1	2									
Тема 4. Використання методів наукового дослідження	7	1	4			2						
Тема 5. Методологічні підходи у вивченні наукових явищ	4	2	2									
Разом за змістовим модулем 1	22	6	12			4						
Змістовий модуль 2. Організація та методика науково-педагогічного дослідження												
Тема 6. Планування наукового дослідження	8	2	4			2						
Тема 7. Теоретичні методи наукового дослідження	4	2	2									
Тема 8. Емпіричні методи наукових досліджень	8	2	4			2						

Тема 9. Науковий експеримент	4	2	2									
Тема 10. Застосування методів математичної статистики у науковому дослідженні	2		2									
Тема 11. Обґрунтування наукового дослідження та оформлення його результатів	4		2			2						
Разом за змістовим модулем 2	32	8	16			6						
Усього годин	54	14	28			10						

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, лб–лабораторно-практичні заняття; інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

2.1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука як форма суспільної свідомості Наукові знання у сфері екологізації.	1
2	Concept of scientific research	1
3	The essence, features and types of scientific research	1
4	Використання методів наукового дослідження	1
5	Методологічні підходи у вивченні наукових явищ	2
6	Планування наукового дослідження	2
7	Теоретичні методи наукового дослідження	2
8	Емпіричні методи наукових досліджень	2

9	Науковий експеримент	2
10	Застосування методів математичної статистики у науковому дослідженні	-
11	Обґрунтування наукового дослідження та оформлення його результатів	-
Разом годин		14

Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наука як форма суспільної свідомості Наукові знання у сфері екологізації.	2
2	Concept of scientific research	2
3	The essence, features and types of scientific research	2
4	Використання методів наукового дослідження	4
5	Методологічні підходи у вивченні наукових явищ	2
6	Планування наукового дослідження	4
7	Теоретичні методи наукового дослідження	2
8	Емпіричні методи наукових досліджень	4
9	Науковий експеримент	2
10	Застосування методів математичної статистики у науковому дослідженні	2
11	Обґрунтування наукового дослідження та оформлення його результатів	2
Разом годин		28

3. ПРИНЦИПИ І ВИДИ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Контроль знань є складовою навчального процесу в БНАУ і являє собою організацію зворотного зв'язку як засобу управління навчально-виховним процесом. Показники контролю знань студентів є основою для судження про результати навчання та для вирішення таких питань, як ступінь опанування навчальною програмою, переведення на наступний курс, призначення стипендії, випуск з ВНЗ і видача диплому. Результати контролю знань слугують основним показником, за яким оцінюється робота окремо взятого студента, академічної групи, курсу, факультету в цілому, а також робота викладацького складу.

За умови правильної організації контроль знань слугує навчальним, виховним, організаційним, розвиваючим, методичним та іншим цілям.

Контроль знань будується на таких основних принципах:

- перевірка й оцінка знань студентів повинні відображати рівень засвоєння знань та стимулювати студентів до досягнення нових успіхів;
- перевірку і оцінювання знань слід проводити систематично, планово, у нерозривному зв'язку з усім процесом навчання; послідовно з поступовим ускладненням завдань, змісту і методики;
- перевірка та оцінювання знань здійснюються з урахуванням індивідуальних особливостей і особистих успіхів кожного окремого студента;
- диференціація оцінок має здійснюватися за об'єктивними заздалегідь визначеними критеріями;
- оцінка знань студента повинна відповідати істинній якості й кількості засвоєних ним знань, вмінь і навичок.

Контроль знань з дисципліни закінчується заліком та складається з двох блоків планових заходів:

- 1) поточний контроль знань студентів;
- 2) підсумковий контроль знань студентів.

3.1.ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету «Методологія наукових досліджень у сфері права» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Оцінювання поточної роботи студента протягом семестру проводиться за трьома основними напрямками (об'єктами контролю):

- 1) систематичність та активність роботи на семінарських заняттях;

- 2) виконання завдань для самостійного опрацювання;
- 3) виконання модульних завдань.

Результати оцінювання поточної роботи студента в семестрі є підставою для допуску його до складання заліку.

Модульний контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю) і не передбачає обов'язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.

3.2. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані розрахункові, лабораторні роботи, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

3.3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких

	прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Критерії оцінювання за дворівневою шкалою

Під час проведення заліку навчальні досягнення студентів оцінюються за дворівневою шкалою: зараховано, незараховано.

Оцінка «зараховано» (60–100 балів) ставиться студентові, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; під час виконання завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

Оцінка «незараховано» (1–59 балів) ставиться студентові, який допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять з відповідної дисципліни.

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	
82–89	B	Добре	

75–81	C	Задовільно	Зараховано
64–74	D		
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Лекції	Практичн і заняття	Самостій- на робота	Модуль- ний контроль	ІНДЗ	Загаль- ний бал
Максимально можлива кількість балів	10	30	10	40	10	100

**4. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

На семінарські заняття виносяться питання, передбачені запропонованими планами семінарських і практичних занять. Вони проводяться з використанням різних форм та методів контролю знань студентів: просте опитування, вільна дискусія, виконання контрольних та самостійних робіт, розв'язання аналітичних вправ та практичних ситуацій.

Доповідачі на семінарах призначаються викладачем як за бажанням студентів, так і на власний розсуд. Доповідачам можуть задаватися додаткові запитання викладачем або студентами. Після відповіді доповідача студенти можуть виступити з певними доповненнями, після чого викладач підводить загальний підсумок щодо розглянутого питання.

Модуль 1 Поняття наукового дослідження та його методи
Змістовий модуль 1. Теоретичні і методологічні основи наукового дослідження

- 1. Тема 1. Наука як форма суспільної свідомості. Наукові знання у сфері екологізації.**
- 2. Процес наукового пізнання. Суб'єкти та об'єкти пізнання.**

3. Наука як суспільно значима сфера людської діяльності.
4. Форми наукового знання.
5. Науки про навколишнє середовище. Наукові знання у сфері екологізації.

Контрольні питання:

1. Відмінності наукового та буденного пізнання. Рівні пізнання: почуттєвий і раціональний, емпіричний і теоретичний.
2. Наукові революції.
3. Глобальні кризи й проблема важливості науково-технічного прогресу.
4. Науки про навколишнє середовище.

Завдання для доповідей:

1. Наука як динамічна система знань. Підходи до класифікації наук: методологічний, логічний, гносеологічний.
2. Сучасна система наукових знань.
3. Класифікація наук. Фундаментальні і прикладні науки: поняття, завдання.
4. Природничі, технічні й суспільні науки як основні галузі знань.
5. Поглиблення інтеграції суспільних, природничих і технічних наук.

Література:

Основна література:

1. Артюх О.Ф. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. – К., 2000 – 315с.
2. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. - Вид. 2-е, доп. і перероб. – К.: Видавничий дім „Професіонал”, 2004. - 208 с.
3. Основи наукових досліджень: Навчальна програма. / Уклад. доц. Кузьменко В.В. -Херсон, 2017.
4. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. – К.: Центр навч. літ-ри, 2013. – 116 с.
5. Сидоренко В.К, Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. для вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2000. – 143с.

Додаткова література:

1. Баранова Ю. О. Методологічні правила порівняльно-правових досліджень: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00. 01. Одеса, 2015. 28 с.
2. Гранатуров В. Проблеми побудови визначень та класифікації об'єктів у дисертаційних дослідженнях. Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. 2011. № 7. С. 31-33.

3. Данилова І. П. Законодавче регулювання наукової сфери України: теоретико-правовий аспект. Загальна проблематика на сучасному етапі розвитку держави. Науковий вісник Ужгородського державного університету. Серія Право. 2015. Вип. 32. Т. 3. С. 15-19.
4. Данилова І. П. Зарубіжний досвід державного регулювання наукової сфери: теоретико-методологічні рекомендації для України. Jurnalul Juridic Național: Teorie Si Practica. 2014. С. 79-85.
5. Бублик С. Модернізація національної системи формування дослідницького потенціалу. Стратегічні пріоритети. 2009. № 1(10). С. 73-79.

Topic 2. Concept of scientific research

1. Scientific research as a form of implementation and development of science.
2. Types of scientific research.
3. Scientific schools.

Control questions:

1. Classification of scientific research and sciences (natural, humanitarian, technical, social).
2. Fundamental and applied scientific research.

Tasks for reports:

1. Contribution of Ukrainian scientists to world science.
2. Subjects of scientific and scientific and technical activity.
3. Objects of scientific and scientific and technical activity.

Література:

Основна література:

1. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. - Вид. 2-е, доп. і перероб. – К.: Видавничий дім „Професіонал”, 2004. - 208 с.
2. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. – К.: Центр навч. літ-ри, 2013. – 116 с.
3. Сидоренко В.К, Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. для вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2000. – 143с.
4. Сидоренко В., Хайруддінов М. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. - Сімферополь, 2000. - 168 с.
5. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень. – К.: Слово, 2003. - 240 с.

Додаткова література:

1. Бублик С. Модернізація національної системи формування дослідницького потенціалу. Стратегічні пріоритети. 2009. № 1(10). С. 73-79.
2. Гранатуров В. Проблеми побудови визначень та класифікації об'єктів у дисертаційних дослідженнях. Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. 2011. № 7. С. 31-33.
3. Данилова І. П. Законодавче регулювання наукової сфери України: теоретико-правовий аспект. Загальна проблематика на сучасному етапі розвитку держави. Науковий вісник Ужгородського державного університету. Серія Право. 2015. Вип. 32. Т. 3. С. 15-19.
4. Данилова І. П. Зарубіжний досвід державного регулювання наукової сфери: теоретико-методологічні рекомендації для України. Jurnalul Juridic Național: Teorie Si Practica. 2014. С. 79-85.

Topic 3. The essence, features and types of scientific research

1. Features of scientific research.
2. Requirements for carrying out scientific research.
3. Types of research.

Control questions:

1. The main criteria for the effectiveness of scientific research.
2. Features of social research.
3. Ethical principles of scientific research

Tasks for reports:

1. Academic freedom as the autonomy and independence of participants in the educational process during the implementation of scientific-pedagogical, scientific and/or innovative activities.
2. Academic integrity. Observance of academic integrity by scientific and pedagogical workers and students of education.
3. Academic plagiarism, self-plagiarism, fabrication, falsification, deception, writing off, bribery, biased assessment as a form of violation of academic integrity.
4. The procedure for identifying and establishing the facts of violation of academic integrity.

Література:

Основна література:

1. Основи наукових досліджень: Навчальна програма. / Уклад. доц. Кузьменко В.В. -Херсон, 2017.
2. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. – К.: Центр навч. літ-ри, 2013. – 116 с.

3. Сидоренко В.К, Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. для вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2000. – 143с.
4. Сидоренко В., Хайруддінов М. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. - Сімферополь, 2000. - 168 с.

Додаткова література:

1. Данилова І. П. Законодавче регулювання наукової сфери України: теоретико-правовий аспект. Загальна проблематика на сучасному етапі розвитку держави. Науковий вісник Ужгородського державного університету. Серія Право. 2015. Вип. 32. Т. 3. С. 15-19.
2. Данилова І. П. Зарубіжний досвід державного регулювання наукової сфери: теоретико-методологічні рекомендації для України. Jurnalul Juridic Național: Teorie Si Practica. 2014. С. 79-85.
3. Організація наукових досліджень, написання та захист магістерської дисертації / За ред. В. В. Пасічника. К.: «Ліра-К», 2010. 282 с.
4. Рябовол Л. Т. Повноваження органів державної влади як суб'єктів державного регулювання та управління у галузі наукової і науково-технічної діяльності. «Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця» (НПК 2018): матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 6-7 груд. 2018 р.). у 2-х частинах. Суми: ФОП Цьома С. П., 2018. Ч. 2. С. 56-58.

Тема 4. Методологія наукового дослідження

1. Поняття методології.
2. Методологія як теорія та як сукупність методів дослідження.
3. Поняття методу, техніки, методики, процедури дослідження.

Контрольні питання:

1. Принципи наукового дослідження (єдності теорії і практики, історизму, об'єктивності висвітлення процесів, всебічного вивчення процесів, конкретності істини, суперечності, заперечення, розвитку, причинності, системності).
2. Методологічні основи наукового пізнання

Завдання для доповідей:

1. Наукове пізнання: поняття й рівні.
2. Емпіричний (фактичний) рівень наукового пізнання.
3. Теоретичний рівень наукового пізнання.
4. Форми розвитку наукових знань.

Література:

Основна література:

1. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. – К.: Центр навч. літ-ри, 2013. – 116 с.
2. Сидоренко В.К, Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. для вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2000. – 143с.
3. Сидоренко В., Хайруддінов М. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. - Сімферополь, 2000. - 168 с.
4. Артюх О.Ф. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. – К., 2000 – 315с.

Додаткова література:

1. Організація наукових досліджень, написання та захист магістерської дисертації / За ред. В. В. Пасічника. К.: «Ліра-К», 2010. 282 с.
2. Рябовол Л. Т. Повноваження органів державної влади як суб'єктів державного регулювання та управління у галузі наукової і науково-технічної діяльності. «Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця» (НПК 2018): матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 6-7 груд. 2018 р.). у 2-х частинах. Суми: ФОП Цьома С. П., 2018. Ч. 2. С. 56-58.
3. Рябовол Л. Т. Система законодавства про наукову і науковотехнічну діяльність. Наукові записки. Серія: Право. 2018. Вип. 5. С. 4-10.
4. Христинченко Н. П. Міжнародний досвід організації наукової діяльності на прикладі США та Німеччини. Наш право . 2014. № 6. С. 17-21.

Тема 5. Методологічні підходи у вивченні наукових явищ

1. Складові методології наукового дослідження.
2. Поняття методу. Види та рівні методів.

Контрольні питання:

1. Спеціальні методи досліджень з правової тематики (Методи збору та узагальнення інформації. Методи спостереження та збору даних. Методи вибіркового спостереження.)
2. Методи групування. Таблично-графічні методи.
3. Методи прогнозування. Методи моделювання. Евристичні методи.

Завдання для доповідей:

1. Особливості застосування методологічних підходів (системний, аксіологічний, компетентнісний, комплексний, структурний, цілісний, діяльнісний, культурологічний, особистісно-орієнтований, диференційований, етнопедагогічний) при дослідженні наукових явищ.

2. Системний підхід. Принципи використання системного підходу

Література:

Основна література:

1. Артюх О.Ф. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. – К., 2000 – 315с.
2. Основи наукових досліджень: Навчальна програма. / Уклад. доц. Кузьменко В.В. -Херсон, 2017.
3. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. – К.: Центр навч. літ-ри, 2013. – 116 с.
4. Сидоренко В.К, Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. для вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2000. – 143с.
5. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. – К.: Центр навч. літ-ри, 2013. – 116 с.

Додаткова література:

1. Організація наукових досліджень, написання та захист магістерської дисертації / За ред. В. В. Пасічника. К.: «Ліра-К», 2010. 282 с.
2. Христинченко Н. П. Міжнародний досвід організації наукової діяльності на прикладі США та Німеччини. Наш право . 2014. № 6. С. 17-21.
3. Нагорічна О. С., Коновалов Ю. О. Законодавче забезпечення процесу державного регулювання наукової діяльності. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2014. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2014_5_12
4. Бублик С. Модернізація національної системи формування дослідницького потенціалу. Стратегічні пріоритети. 2009. № 1(10). С. 73-79.
5. Гранатуров В. Проблеми побудови визначень та класифікації об'єктів у дисертаційних дослідженнях. Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. 2011. № 7. С. 31-33.

Модуль 2 Організація наукового дослідження

Змістовий модуль 2. Організація та методика наукового дослідження

Тема 6. Планування наукового дослідження

1. Етапи виконання науково-дослідної роботи.
2. Термінологічно-категоріальний апарат дослідження.
3. Аналіз стану досліджуваної проблеми.
4. Вибір теми дослідження.

Контрольні питання:

1. Процес наукового дослідження
2. Обґрунтування теми (проблеми) наукового дослідження.
3. Об'єкт і предмет наукового дослідження.
4. Вибір емпіричної бази наукового дослідження.
5. Основні прийоми наукових узагальнень, формування висновків і рекомендацій за результатами досліджень.
6. Формування положень наукової новизни.

Завдання для доповідей:

1. Гіпотеза дослідження.
2. Концепція науково-педагогічного дослідження.
3. Програма наукового дослідження.

Література:

Основна література:

1. Інформаційний кур'єр ректорату / Ю.І.Беляєв, О.В.Мішуков. – Вип. XXX. – Херсон, 2015. – 122 с.
2. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. - Вид. 2-е, доп. і перероб. – К.: Видавничий дім „Професіонал”, 2004. - 208 с.
3. Максименко С. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження. - К., 1990. - 239 с.
4. Основи педагогічних досліджень: навчальний посібник / За ред. Рудницької О. - К.: Експрес, 2005. - 107с.
5. Основи наукових досліджень: Навчальна програма. / Уклад. доц. Кузьменко В.В. -Херсон, 2017.

Додаткова література:

1. Нагорічна О. С., Коновалов Ю. О. Законодавче забезпечення процесу державного регулювання наукової діяльності. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2014. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2014_5_12
2. Організація наукових досліджень, написання та захист магістерської дисертації / За ред. В. В. Пасічника. К.: «Ліра-К», 2010. 282 с.
3. Бублик С. Модернізація національної системи формування дослідницького потенціалу. Стратегічні пріоритети. 2009. № 1(10). С. 73-79.
4. Гранатуров В. Проблеми побудови визначень та класифікації об'єктів у дисертаційних дослідженнях. Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. 2011. № 7. С. 31-33.

Тема 7. Теоретичні методи наукового дослідження

1. Поняття про методи наукового пізнання.
2. Метод, методичний прийом і методика.
3. Поняття про модель та моделювання.

Контрольні питання:

1. Класифікація методів, що використовуються у науково-педагогічних дослідженнях.
2. Види теоретичних методів дослідження та їх характеристика.
3. Індукція та дедукція, аналіз і синтез, порівняння і класифікація, абстрагування та конкретизація.

Завдання для доповідей:

1. Роль теоретичних методів у науковому дослідженні.
2. Призначення моделей у науковому дослідженні.

Література:

Основна література:

1. Артюх О.Ф. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. – К., 2000 – 315с.
2. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. - Вид. 2-е, доп. і перероб. – К.: Видавничий дім „Професіонал”, 2004. - 208 с.
3. Основи наукових досліджень: Навчальна програма. / Уклад. доц. Кузьменко В.В. -Херсон, 2017.
4. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. – К.: Центр навч. літ-ри, 2013. – 116 с.
5. Максименко С. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження. - К., 1990. - 239 с.

Додаткова література:

1. Михайлишин Л. І. Зарубіжний досвід активізації інноваційної діяльності. Науковий вісник Ужгородського державного університету. Серія Право. 2016. Випуск 6, частина 2. С. 99-104.
2. Нагорічна О. С., Коновалов Ю. О. Законодавче забезпечення процесу державного регулювання наукової діяльності. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2014. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2014_5_12
3. Організація наукових досліджень, написання та захист магістерської дисертації / За ред. В. В. Пасічника. К.: «Ліра-К», 2010. 282 с.
4. Рябовол Л. Т. Повноваження органів державної влади як суб'єктів державного регулювання та управління у галузі наукової і науково-технічної

діяльності. «Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця» (НПК 2018): матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 6-7 груд. 2018 р.). у 2-х частинах. Суми: ФОП Цьома С. П., 2018. Ч. 2. С. 56-58.

5. Христинченко Н. П. Міжнародний досвід організації наукової діяльності на прикладі США та Німеччини. Наш право . 2014. № 6. С. 17-21.

Тема 8. Емпіричні методи соціальних досліджень

1. Анкетування як один із основних емпіричних методів дослідження. Структура анкети та види запитань.

2. Основні емпіричні методи соціального дослідження: бесіда, експертна оцінка, інтерв'ю, тестування.

Контрольні питання:

1. Специфіка та види анкетного опитування.
2. Особливості проведення спостереження.

Завдання для доповідей:

1. Переваги та недоліки анкетування при проведенні наукового дослідження.
2. Проаналізуйте переваги та недоліків методів: бесіда, експертна оцінка, інтерв'ю, тестування.

Література:

Основна література:

1. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. - Вид. 2-е, доп. і перероб. – К.: Видавничий дім „Професіонал”, 2004. - 208 с.
2. Основи наукових досліджень: Навчальна програма. / Уклад. доц. Кузьменко В.В. -Херсон, 2017.
3. Сидоренко В.К, Дмитренко П.В.Основи наукових досліджень: Навч.посіб. для вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2000. – 143с.
4. Сидоренко В.К, Дмитренко П.В.Основи наукових досліджень: Навч.посіб. для вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2000. – 143с.

Додаткова література:

1. Неколяк Р. В. Державне регулювання наукової і науково-технічної діяльності: організаційно-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук (доктора філософії) : 12.00.07 - «Адміністративне право і процес; фінансове право;

- інформаційне право» (081 - Право)/ Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Київ, 2018. 237 с.
2. Організація наукових досліджень, написання та захист магістерської дисертації / За ред. В. В. Пасічника. К.: «Ліра-К», 2010. 282 с.
 3. Рябовол Л. Т. Повноваження органів державної влади як суб'єктів державного регулювання та управління у галузі наукової і науково-технічної діяльності. «Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця» (НПК 2018): матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 6-7 груд. 2018 р.). у 2-х частинах. Суми: ФОП Цьома С. П., 2018. Ч. 2. С. 56-58.
 4. Рябовол Л. Т. Система законодавства про наукову і науковотехнічну діяльність. Наукові записки. Серія: Право. 2018. Вип. 5. С. 4-10.
 5. Христинченко Н. П. Міжнародний досвід організації наукової діяльності на прикладі США та Німеччини. Наш право . 2014. № 6. С. 17-21.

Тема 9. Науковий експеримент

1. Сутність експерименту.
2. Види експерименту (констатувальний, формувальний, контролюючий, природний, лабораторний).

Контрольні питання:

1. Планування експерименту.
2. Постановка завдань, вибір необхідного числа експериментальних факторів, методика формування експериментального і контрольного масивів, визначення тривалості, фіксування дани при експерименті.
3. Програма експерименту.

Завдання для доповідей:

1. Переваги та недоліки методу експерименту.

Література:

Основна література:

1. Сидоренко В.К, Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. для вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2000. – 143с.
2. Максименко С. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження. - К., 1990. - 239 с.
3. Основи педагогічних досліджень: навчальний посібник / За ред. Рудницької О. - К.: Експрес, 2005. - 107с.
4. Основи наукових досліджень: Навчальна програма. / Уклад. доц. Кузьменко В.В. -Херсон, 2017.

Додаткова література:

1. Котикова О. Л., Скора Л. Р. Наукова діяльність України у європейському вимірі. URL: http://www.economv.navka.com.Ua/pdf/3_2018/4.pdf
2. Михайлишин Л. І. Зарубіжний досвід активізації інноваційної діяльності. Науковий вісник Ужгородського державного університету. Серія Право. 2016. Випуск 6, частина 2. С. 99-104.
3. Нагорічна О. С., Коновалов Ю. О. Законодавче забезпечення процесу державного регулювання наукової діяльності. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2014. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2014_5_12
4. Неколяк Р. В. Державне регулювання наукової і науково-технічної діяльності: організаційно-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук (доктора філософії) : 12.00.07 - «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» (081 - Право)/ Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Київ, 2018. 237 с.
5. Організація наукових досліджень, написання та захист магістерської дисертації / За ред. В. В. Пасічника. К.: «Ліра-К», 2010. 282 с.
6. Рябовол Л. Т. Повноваження органів державної влади як суб'єктів державного регулювання та управління у галузі наукової і науково-технічної діяльності. «Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця» (НПК 2018): матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 6-7 груд. 2018 р.). у 2-х частинах. Суми: ФОП Цьома С. П., 2018. Ч. 2. С. 56-58.

Тема 10. Застосування методів математичної статистики у науковому дослідженні

1. Математичні методи опрацювання результатів дослідження.
2. Основні поняття математичної статистики.
3. Основні типи вимірювань у науковому дослідженні. Визначення генеральної та вибіркової сукупності. Кореляція. Конкордація.

Контрольні питання:

1. Визначення генеральної та вибіркової сукупності.
2. Кореляція. Конкордація.

Завдання для доповідей:

1. Елементи теорії графів.
2. Параметричні і непараметричні статистичні критерії.
3. Загальні підходи до вибору методів перевірки статистичних гіпотез.

Література:

Основна література:

1. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. - Вид. 2-е, доп. і перероб. – К.: Видавничий дім „Професіонал”, 2004. - 208 с.
2. Максименко С. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження. - К., 1990. - 239 с.
3. Основи педагогічних досліджень: навчальний посібник / За ред. Рудницької О. - К.: Експрес, 2005. - 107с.
4. Основи наукових досліджень: Навчальна програма. / Уклад. доц. Кузьменко В.В. -Херсон, 2017.

Додаткова література:

1. Асєєв Г. Структура метричних досліджень у сучасному наукознавстві. Вісник Книжкової палати. 2016. № 1. С. 6-9.
2. Баранова Ю. О. Методологічні правила порівняльно-правових досліджень: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00. 01. Одеса, 2015. 28 с.
3. Бублик С. Модернізація національної системи формування дослідницького потенціалу. Стратегічні пріоритети. 2009. № 1(10). С. 73-79.
4. Гранатуров В. Проблеми побудови визначень та класифікації об'єктів у дисертаційних дослідженнях. Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. 2011. № 7. С. 31-33.
5. Данилова І. П. Законодавче регулювання наукової сфери України: теоретико-правовий аспект. Загальна проблематика на сучасному етапі розвитку держави. Науковий вісник Ужгородського державного університету. Серія Право. 2015. Вип. 32. Т. 3. С. 15-19.
6. Данилова І. П. Зарубіжний досвід державного регулювання наукової сфери: теоретико-методологічні рекомендації для України. Jurnalul Juridic Național: Teorie Si Practica. 2014. С. 79-85.

Тема 11. Обґрунтування наукового дослідження та оформлення його результатів

1. Зміст обґрунтування науково-дослідної роботи.
2. Схема обґрунтування: *анотація, опис проекту (план реалізації проекту, ресурси, необхідні для реалізації проекту, результати реалізації проекту).*
3. Вимоги до написання та оформлення наукових праць (реферат, тези доповіді, наукова стаття, магістерська робота, дисертація, монографія).

Контрольні питання:

1. Види систематизації результатів дослідження. Науковий реферат. Інформативний реферат. Монографія. Дисертація.

2. Оформлення таблиці та її розміщення у науковій праці.

Завдання для доповідей:

1. Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації у наукових дослідженнях
2. Методи зведення й обробки результатів експериментальних досліджень: графічні, табличні.

Література:

Основна література:

1. Зразки бібліографічного опису джерел у наукових працях / Укл. Ю. Тимошенко. – Черкаси: Вид-во ЧДУ, 2013. – 60 с.
2. Інформаційний кур'єр ректорату / Ю.І.Беляєв, О.В.Мішуков. – Вип. XXX. – Херсон, 2015. – 122 с.
3. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. - Вид. 2-е, доп. і перероб. – К.: Видавничий дім „Професіонал”, 2004. - 208 с.
4. Максименко С. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження. - К., 1990. - 239 с.
5. Основи педагогічних досліджень: навчальний посібник / За ред. Рудницької О. - К.: Експрес, 2005. - 107с.

Додаткова література:

1. Бублик С. Модернізація національної системи формування дослідницького потенціалу. Стратегічні пріоритети. 2009. № 1(10). С. 73-79.
2. Гранатуров В. Проблеми побудови визначень та класифікації об'єктів у дисертаційних дослідженнях. Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. 2011. № 7. С. 31-33.
3. Данилова І. П. Законодавче регулювання наукової сфери України: теоретико-правовий аспект. Загальна проблематика на сучасному етапі розвитку держави. Науковий вісник Ужгородського державного університету. Серія Право. 2015. Вип. 32. Т. 3. С. 15-19.
4. Організація наукових досліджень, написання та захист магістерської дисертації / За ред. В. В. Пасічника. К.: «Ліра-К», 2010. 282 с.
5. Рябовол Л. Т. Повноваження органів державної влади як суб'єктів державного регулювання та управління у галузі наукової і науково-технічної діяльності. «Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця» (НПК 2018): матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 6-7 груд. 2018 р.). у 2-х частинах. Суми: ФОП Цьома С. П., 2018. Ч. 2. С. 56-58.
6. Рябовол Л. Т. Система законодавства про наукову і науковотехнічну діяльність. Наукові записки. Серія: Право. 2018. Вип. 5. С. 4-10.

7. Христинченко Н. П. Міжнародний досвід організації наукової діяльності на прикладі США та Німеччини. Наш право . 2014. № 6. С. 17-21.

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Навчальним планом БНАУ передбачена самостійна робота студентів по окремих питаннях курсу.

Студенти зобов'язані самостійно опанувати матеріалом з окремих тем, що передбачені програмою курсу. Така самостійна робота передбачає можливість самостійного опанування студентами основними теоретичними положеннями, категоріями, термінами, що використовуються даною навчальною дисципліною, а також самостійне оволодіння основними методами наукового дослідження та розвиток самостійного теоретичного правового мислення.

Опрацьовуючи самостійно матеріал, студенти зобов'язані використовувати бібліографічні джерела, що запропоновані в загальному списку рекомендованих джерел, а також останніми редакціями нормативно-правових актів, що, в свою чергу, дасть можливість уникнути використання норм та положень, які втратили чинність.

Формами контролю виконання студентами самостійної роботи є робота на семінарських заняття, участь у «круглих столах», науково-практичних конференціях та іспит

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	6. Наука як форма суспільної свідомості Наукові знання у сфері екологізації	
2	Concept of scientific research	2
3	The essence, features and types of scientific research	
4	Методологія наукового дослідження	2
5	Методологічні підходи у вивченні наукових явищ	
6	Планування наукового дослідження	2
7	Теоретичні методи наукового дослідження	

8	Емпіричні методи наукових досліджень	2
9	Науковий експеримент	
10	Застосування методів математичної статистики у науковому дослідженні	
11	Обґрунтування наукового дослідження та оформлення його результатів	2
Разом годин		10

5.1.Орієнтовна тематика завдань для самостійної роботи

Теми ессе:

1. Порівняйте рівень розвитку науки у різних країнах світу (на вибір).
2. Здійсніть аналіз соціально-педагогічних проблем, які розробляються в Україні в останнє десятиліття.
3. Розробіть анотований список джерел за темою «Науково-дослідна робота студентів».
4. За допомогою Інтернет-ресурсів та періодичних видань складіть графік проведення наукових конференцій з проблем навчання, виховання та розвитку особистості за останні 3 роки.
5. Розробіть модель формування навичок наукової роботи серед студентів вашого факультету.
6. Підготуйте тези доповіді на студентську наукову конференцію.
7. Визначте критерії та показники за якими, на Вашу думку, можна діагностувати рівень сформованості у студентів навичок наукової роботи.
8. На основі Інтернет-ресурсів та періодичних видань складіть бібліографію до теми: «Сутність та види наукових досліджень».
9. Підготуйте конспект на тему: «Фундаментальні та прикладні дослідження у праві»
10. Розкрийте алгоритм розв'язування педагогічних проблем, побудований на засадах системного методологічного підходу.
11. Підготуйте глосарій термінів за тематикою «Логіка соціально-правових досліджень».
12. Визначте 10 суперечностей, які на Вашу думку існують у сучасній вищій школі.
13. Здійсніть аналіз стану реалізації наукової роботи у навчальному закладі, в якому Ви проходили практику.
14. Розрахуйте об'єм репрезентативної вибірки за формулою для популяції

об'ємом 50000 осіб.

15. Розробіть програму дослідження за обраною тематикою.
16. Проаналізувати приклад магістерської роботи й обґрунтувати вибір автором теоретичних та емпіричних методів дослідження.
17. Навести приклад теоретичних методів (не менше 5) у дослідженні проблем правового характеру.
18. Доберіть систему методів, яку, на Вашу думку, слід використати для вивчення мотивів навчання студента.
19. Підготувати бібліографічний опис із теми „Теоретичні методи дослідження”.
20. Розробити й скласти протокол спостереження (за індивідуальною темою дослідження).
21. Скласти запитання для проведення бесіди зі студентами (на вільно обрану тему).
22. Здійснити пошук літературних джерел із теми "Вивчення й узагальнення передового педагогічного досвіду".
23. Розробити анкету для студентів (за індивідуальною темою дослідження).
24. Підготувати план проведення стандартизованого інтерв'ю для абітурієнтів на тему „Мотиви вступу до БНАУ”.
25. Запропонувати 8-10 запитань для вільного інтерв'ю з метою вивчення особливостей впливу навчання в університеті на розвиток особистості студента.
26. Виконати соціометричне дослідження однієї з студентських груп.
27. Описати відмінності експериментального методу від:
 - a) наукового спостереження;
 - b) педагогічної діагностики;
 - c) дослідної практики.
28. Ознайомитися з організацією і проведенням експериментального дослідження у запропонованих магістерських роботах. Законспектувати етапи, особливості організації експерименту (за однією з проаналізованих дипломних робіт).
29. Проаналізувати приклади магістерських робіт і визначити види експериментів, які застосовували дослідники.
30. Розробити й скласти програму експерименту за індивідуальною темою.
31. Науки про навколишнє середовище.
32. Наукові знання у сфері екологізації.

Примітка. Програма експерименту повинна містити мету і завдання експерименту; об'єкт, який підлягає перевірці; тривалість і обсяг

експерименту, кількість дослідів, послідовність їх реалізації; фактори впливу на об'єкт; засоби вимірювань, способи фіксування результатів.

Завдання вибраного проекту: ґрунтуючись на концептуальних засадах чинного законодавства та наукову літературу, розкрити питання вибраного проекту, що свідчить про засвоєння студентом матеріалу дисципліни.

Методичні рекомендації щодо оформлення проекту:

А) Організація роботи над проектом:

- студент упродовж часу, відведеного на вивчення дисципліни, під час аудиторних занять та самостійної роботи з навчальним матеріалом аналізує сутність наукових досліджень у сучасних умовах з метою визначення найбільш доцільних заходів, що можна відобразити у вибраному ним проекті;

- створення першого варіанту проекту доцільно розпочинати після вивчення основних положень про методологію наукових досліджень;

- від теми до теми ця методика повинна розвиватися і вдосконалюватися. При цьому можна використовувати додатковий матеріал, не передбачений програмою (за умов попередньої консультації з викладачем);

- завершується вивчення предмету захистом проекту. Форм захисту може бути кілька: публічний (аудиторія), індивідуальний (викладач), презентаційний (конкурс проектів). Остання форма захисту проекту має проводитися за спеціально розробленими правилами, які передбачали б ознайомлення з проектом чим більшої кількості людей.

Б) Оформлення проекту:

- рекомендується виконувати проект з використанням мультимедійних комп'ютерних програм;

- структура проекту вибудовується у відповідності до основних вимог нормативних актів з питань аграрного права;

- при оформленні проекту бажано використовувати схеми, таблиці, ілюстрації, музичний супровід, відео матеріали, анімаційні фільми власного виготовлення.

6. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ НА ІСПИТ (Залік)

1. Поняття та основні функції науки. Науки про навколишнє середовище. Наукові знання у сфері екологізації.
2. Класифікація наук.
3. Об'єкт і предмет юридичних наук.

4. Система юридичних наук.
5. The essence, features and types of scientific research
6. Concept of scientific research
7. Поняття і функції методології науки.
8. Структура методології науки.
9. Класифікація методів юридичної науки.
10. Юридична наука в системі соціально-гуманітарного наукового знання.
11. Метод, методика і техніка дослідження.
12. Наукові методи та методи практичної діяльності.
13. Проблема належності, допустимості, істинності, доцільності при виборі методу дослідження.
14. Предметна та цільова обумовленість методів юридичної науки.
15. Наукові поняття як знаряддя юридичного мислення.
16. Правові поняття і категорії. Правовий концепт.
17. Поняття типу (стилю) наукового мислення, наукової парадигми та наукової картини світу.
18. Класичний стиль (парадигма) наукового мислення.
19. Некласичний стиль (парадигма) наукового мислення.
20. Постнекласичний стиль (парадигма) наукового мислення.
21. Парадигми і наукові революції. Міжпарадигмальний діалог.
22. Плюралістичність світоглядних засад наукового мислення.
23. Філософсько-світоглядні підходи в наукових дослідженнях.
24. Праворозуміння: поняття і типи.
25. Юснатуралістська парадигма праворозуміння.
26. Юспозитивістська парадигма праворозуміння.
27. Основні характеристики сучасних підходів до праворозуміння.
28. Причини та умови множинності підходів до праворозуміння.
29. Поняття суб'єкта наукового пізнання.
30. Парадигмальні відмінності в розумінні взаємозв'язку і взаємодії суб'єкта та об'єкта наукового пізнання.
31. Самосвідомість науковця, її роль у пізнавальному процесі.
32. Саморефлексивна установка свідомості та способи її реалізації у процесі пізнання.
33. Правосвідомість як предметне поле та інструмент правового самопізнання та науково-юридичного пізнання.
34. Здатність до саморефлексії (самопізнання) як фахова компетенція сучасного науковця.
35. Правовий менталітет. Пізнавальні ментальні установки.
36. Деформації правосвідомості, їх роль у пізнанні суб'єктом світу права.

37. Поняття наукового підходу.
38. Співвідношення наукового підходу та наукового методу.
39. Загальна характеристика системи методологічних підходів юриспруденції.
40. Історичний підхід у науково-юридичних дослідженнях.
41. Логічний підхід у науково-юридичних дослідженнях.
42. Герменевтичний підхід у науково-юридичних дослідженнях.
43. Порівняльний підхід у науково-юридичних дослідженнях.
44. Ціннісний (аксіологічний) підхід у науково-юридичних дослідженнях.
45. Системний підхід у науково-юридичних дослідженнях.
46. Синергетичний підхід у науково-юридичних дослідженнях.
47. Поведінковий (біхевіористський) підхід у науково-юридичних дослідженнях.
48. Соціологічний підхід у науково-юридичних дослідженнях.
49. Інституціональний підхід у науково-юридичних дослідженнях.
50. Структурний підхід у науково-юридичних дослідженнях.
51. Функціональний підхід у науково-юридичних дослідженнях.
52. Системно-функціональний підхід у науково-юридичних дослідженнях.
53. Комплексний підхід у науково-юридичних дослідженнях.
54. Методологічні принципи.
55. Формальна та діалектична логіка в наукових дослідженнях.
56. Поняття та загальна характеристика загальнонаукових методів пізнання державно-правових явищ.
57. Методи емпіричних досліджень.
58. Методи теоретичних досліджень.
59. Системний метод.
60. Наукові методи пізнання державно-правових явищ, що застосовуються суміжними науками або групами наук: загальна характеристика.
61. Психологічний метод у науково-юридичних дослідженнях.
62. Метод конкретно-соціологічного дослідження.
63. Математичні та статистичні методи у науково-юридичних дослідженнях.
64. Формально-юридичний (формально-догматичний) метод.
65. Порівняльно-правовий метод.
66. Метод державно-правового експерименту.
67. Організація наукової діяльності в Україні.
68. Склад та підготовка наукових кадрів в Україні.
69. Міжнародне співробітництво в науково-дослідній сфері.
70. Поняття про науковий напрям і наукову школу.
71. Університет як суб'єкт наукової діяльності.

72. Система джерел наукової інформації.
73. Пошук, відбір та опрацювання джерельної бази дослідження.
74. Електронні ресурси, пошукові системи мережі Інтернет.
75. Особливості роботи з періодичними виданнями.
76. Етапи проведення наукового дослідження: загальна характеристика.
77. Категоріально-понятійний апарат наукового дослідження.
78. Тема наукового дослідження: критерії вибору, порядок конкретизації.
79. Поняття аксіоми у науці. Постулати.
80. Науковий стиль мовлення: загальна характеристика.
81. Дисертація як форма наукової праці.
81. Монографія як форма наукової праці.
82. Наукова стаття як форма наукової праці.
83. Наукова доповідь: поняття, структура, функції.
84. Наукові семінари, конференції, конгреси.
85. Оформлення джерел і літератури в науковому дослідженні (вимоги ДСТУ).
86. Організація підготовки та захисту магістерської роботи.
87. Структура магістерської роботи, її розробка.
88. Складання плану і графіка виконання магістерської роботи.
89. Вимоги до змісту магістерської роботи.
90. Вимоги до оформлення магістерської роботи.
91. Відзив наукового керівника та рецензія.
92. Захист магістерської роботи. Порядок оцінювання магістерської роботи.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Артюх О.Ф. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. – К., 2000 – 315с.
2. Зразки бібліографічного опису джерел у наукових працях / Укл. Ю. Тимошенко. – Черкаси: Вид-во ЧДУ, 2013. – 60 с.
3. Інформаційний кур'єр ректорату / Ю.І.Беляєв, О.В.Мішуков. – Вип. XXX. – Херсон, 2015. – 122 с.
4. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: Навч. посібник. - Вид. 2-е, доп. і перероб. – К.: Видавничий дім „Професіонал”, 2004. - 208 с.
5. Максименко С. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження. - К., 1990. - 239 с.

6. Основи педагогічних досліджень: навчальний посібник / За ред. Рудницької О. - К.: Експрес, 2005. - 107с.
7. Основи наукових досліджень: Навчальна програма. / Уклад. доц. Кузьменко В.В. -Херсон, 2017.
8. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі. – К.: Центр навч. літ-ри, 2013. – 116 с.
9. Сидоренко В.К, Дмитренко П.В.Основи наукових досліджень: Навч.посіб. для вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2000. – 143с.
10. Сидоренко В., Хайруддінов М. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. - Сімферополь, 2000. - 168 с.
11. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень. – К.: Слово, 2003. - 240 с.
12. Эко У. Как написать дипломную работу Гуманитарные науки: Учебно-метод. пособие. / Пер. с итал. – М.: Книжный Дом „Університет”, 2003. – 240 с.

Додаткова література:

1. Асеев Г. Структура метричних досліджень у сучасному наукознавстві. Вісник Книжкової палати. 2016. № 1. С. 6-9.
2. Баранова Ю. О. Методологічні правила порівняльно-правових досліджень: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00. 01. Одеса, 2015. 28 с.
3. Бублик С. Модернізація національної системи формування дослідницького потенціалу. Стратегічні пріоритети. 2009. № 1(10). С. 73-79.
4. Гранатуров В. Проблеми побудови визначень та класифікації об'єктів у дисертаційних дослідженнях. Бюлетень Вищої атестаційної комісії України. 2011. № 7. С. 31-33.
5. Данилова І. П. Законодавче регулювання наукової сфери України: теоретико-правовий аспект. Загальна проблематика на сучасному етапі розвитку держави. Науковий вісник Ужгородського державного університету. Серія Право. 2015. Вип. 32. Т. 3. С. 15-19.
6. Данилова І. П. Зарубіжний досвід державного регулювання наукової сфери: теоретико-методологічні рекомендації для України. Jurnalul Juridic Național: Teorie Si Practica. 2014. С. 79-85.
7. Котикова О. Л., Скора Л. Р. Наукова діяльність України у європейському вимірі. URL: http://www.economv.navka.com.Ua/pdf/3_2018/4.pdf
8. Михайлишин Л. І. Зарубіжний досвід активізації інноваційної діяльності. Науковий вісник Ужгородського державного університету. Серія Право. 2016. Випуск 6, частина 2. С. 99-104.

9. Нагорічна О. С., Коновалов Ю. О. Законодавче забезпечення процесу державного регулювання наукової діяльності. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2014. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2014_5_12
10. Неколяк Р. В. Державне регулювання наукової і науково-технічної діяльності: організаційно-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук (доктора філософії) : 12.00.07 - «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» (081 - Право)/ Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Київ, 2018. 237 с.
11. Організація наукових досліджень, написання та захист магістерської дисертації / За ред. В. В. Пасічника. К.: «Ліра-К», 2010. 282 с.
12. Рябовол Л. Т. Повноваження органів державної влади як суб'єктів державного регулювання та управління у галузі наукової і науково-технічної діяльності. «Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця» (НПК 2018): матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Суми, 6-7 груд. 2018 р.). у 2-х частинах. Суми: ФОП Цьома С. П., 2018. Ч. 2. С. 56-58.
13. Рябовол Л. Т. Система законодавства про наукову і науковотехнічну діяльність. Наукові записки. Серія: Право. 2018. Вип. 5. С. 4-10.
14. Христинченко Н. П. Міжнародний досвід організації наукової діяльності на прикладі США та Німеччини. Наш право . 2014. № 6. С. 17-21.

Інформаційні ресурси

1. www.nbuv.gov.ua Національна бібліотека України ім. І.І. Вернадського
2. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main> Сайт Верховної Ради України (законодавство)
3. <http://pravoua.com.ua/> Сайт журналу «Право України»
4. <http://www.ligazakon.ua/> <http://www.ccu.gov.ua> Сайт Конституційного Суду України
5. <http://www.nbuv.gov.ua/> Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Компетентності та результати навчання.....	5
1.Контент змістових модулів.....	6
2.Організація навчання.....	7
2.1.Зміст навчальної дисципліни.....	7
2.2.Теми практичних занять.....	9
3.Принципи і види контролю знань здобувачів вищої освіти.....	10
3.1.Форми поточного та підсумкового контролю.....	11
4.Загальні методичні вказівки до семінарських занять.....	13
5. Методичні вказівки до самостійної роботи здобувачів вищої освіти ...	27
5.1.Орієнтовна тематика завдань для самостійної роботи.....	25
5.2. Питання для самостійного опрацювання.....	28
6. Перелік питань на іспит.....	31
7.Рекомендовані джерела інформації.....	33

Бровко Н.І. Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень у сфері права» здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» – Біла Церква: БНАУ, 2023. – 39с.

Бровко Наталія Іванівна

Редактор О.О. Грушко

Комп'ютерний набір:

Комп'ютерна верстка:

Здано до складання

Підписано до друку

Формат 60×84 Ум. друк. арк. Тираж .

Зам. Ціна

Сектор оперативної поліграфії РВІКВ БДАУ
09117, м. Біла Церква, Соборна площа, 8/1; тел. 3-11-01

РЕЦЕНЗІЯ

**на методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної
роботи з навчальної дисципліни
«Методологія наукових досліджень у сфері права»
здобувачами другого (магістерського) рівня
вищої освіти спеціальності 081 «Право»**

(укладач д.ю.н. Бровко Н.І.)

Методичні вказівки для виконання аудиторної та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень у сфері права» призначені для здобувачів 5 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право». Метою їх є формування знань здобувачів з «Методології та організації наукових досліджень у сфері права» із сучасними методологічними проблемами науки, основними етапами наукового пошуку, методами наукового дослідження у сфері права та оволодіння вміннями здійснювати наукові дослідження у сфері права. Структура вказівок передбачає комплексний і диференційований підхід до вивчення здобувачами запропонованих тем як самостійно, так і під керівництвом викладача та містить зміст, контент змістових модулів, завдання для підготовки та контролю вивченого.

Методичні вказівки складаються зі вступу, де студенти ознайомлюються з метою, завданням дисципліни, компетентностями, що зазначені в освітній програмі спеціальності 081 – «Право», результатами навчання дисципліни; містять перелік питань, що виносяться на опрацювання, контрольні питання та завдання для самостійної роботи. Заслуговує на увагу розділ вказівок присвячений підготовці до семінарських занять, у якому зазначені питання, як для семінарських так і практичних занять та література до кожного з них.

Доцент кафедри публічно-правових дисциплін

к.ю.н., доцент

С.І. Сімакова